

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conuersione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

84. Imprudentissimum Prouinc. ma[n]datum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

enocaram ad se litem, ritèque perspectam absolueret. Fuit eius sententia summa nec Patrem neque Christianos fuisse villo modo contrafactorem Deorum conscios, nedum socios vel auctores. Commentum id esset Bonziorum vt sacrilegij proprij reos facerent Christianos. Quod Nuocmani publicè cognitum, publicam mouit aduersus Bonzios indignationem; Caciiani autem (quo iudex cum Buzomio reuersus causæ omnis acta iuridica retulerat) toleratæ injuriæ honorificam mercedem, & cauendæ in posterum solenne remedium Buzomio tribuit, diploma Regium cum amplissima nostris facultate, vbiicumque mallent habitandi, & legem Dei cœli palam ac liberè nuntiandi, adiunctis in eos penis grauissimis, quicumque Patribus verbo factõve molestiam facerent. Hoc triumphans Buzomius victricis causæ, & innocentie monumento ad Apostolicas functiones Nuocmanum regreditur, multò etiam quàm ante felicius, quod primi quoque publicorum Præfecti nomen ambirent Christianum. Sed eum mox acerbè pupugit, imperiosius & malè meditatam ab iis qui Macai præerant mandatum, dimittendi à nobis in perpetuum Catechistas, (quibus nihil esse nobis vtilius, nihil æquè necessarium poterat) ablegandi etiam deinceps nomen Tienciu (quod cœli dominum, & Sinis & ipsi Cocincinæ antiquo vsu sonuerat) & vocabulum *Deus* substituendi eius loco, intolerandum illi Prouinciæ ob ea quæ olim attigimus, & erat mandati ea seueritas vt Inspectori ad hoc ferendum, & inducendum missõ, ablata esset penitus potestas quicquam in oppositum audiendi: quod is mandantibus haud paulò consultior vidit suis oculis fieri non posse, nisi cum pernitie illius missionis, & Prouinciali perperam edocto, peiusque cõsenti, censuit haudquaquam venire in mentem potuisse vt iure id veller, clausis potissimum capelli oculis, quod rerum præsentia, à quibus longissimè aberat, pernitiosum fore conuincebat. Lætum Christianis anni huius 1623. exordium fecit nostrorum reditus in aulam Pechinensem, militati consilio poscente, approbante Rege, Leone & Paulo Doctoribus id satagentibus, at nostris contra pugnantibus, quod accerferentur comodaturi aduersus Tartaros suam in bellicis operam, ipsi ab armis, & bello alieni, nec vellent nisi diuina tractare. At Leo aulæ peritior quàm nostri, hac ait, filium acu inducatur, & mihi credite; Pechinum eos recipiet pro fabricatoribus & artificibus machinarum retinebit eosdem Euangelij præcones, quod vti coniecerat euenit. Missi Longobardus, & Castellblancus. Armorum se sistunt Præsidibus, & post singularem, humanitatis, & honoris exhibitionem, rogantur varia de Lusitanorum quæ expectabant auxiliis; nominatim verò de Patribus machinarum peritis quid possent ad bellum aduersus Tartaros sperare. At ij, vtcumque Præsides respõsum essent accepturi planè inquirunt, nihil quod arma & bellum attinet, vnum pensi habere Patres vt salutis iter, & felicitatis monstrarent hominibus, illõsque in eam inducerent; nec fore, tamè præsentis negotio prorsus inutiles, ad futuros assiduè militibus, & machinariis qui erant Macao venturi;

M m m.

84.
Imprudens
missum
Prouincia
mandatum.

suafuros illis in morum probitate cōstanter viuerent, obediēter parere legibus, & Regi fidei inuolabili militarent. Quæ nihilominus inexpectata professio non displicuit Mandarinis, assignatur iis ad habitandum locus, & quod ea in aula solet; equi duo quibus pro arbitrio vtentur. Sed paucis diebus libelli supplices tanta vi tantoque numero apud Regem damnarunt consilium, armatos intra regnum externos in opem euocandi, vt eius magnam partem auctor, & suafor Leo, Pechinum propterea Nanchino mutauerit, non sine aliqua gradus amplissimi imminutione; Lusitani omnes remissi sint Macaui præter machinarios libratōres; exclusi Patres duodecim in varias regni Prouincias designati. Accessit malis quod septem libratōres cultu supra quam machinarios decuit superbo Pechinum ingressi, magnam sui mouerunt expectationem quæ sustineri facile poterat inter planè rudes bellici eius instrumenti; verum ad peritiæ specimen quod dare illos oportuit, seu mala fuerit machinæ æneæ materiatio, seu modus ignarij pulueris, plumbivæ inquiror, in frustra dissiluit quibus occisus est libratōr ipsemet Lusitanos, & qui propius spectabant ex ciuibus aliqui. Hoc genti omnium maxime superstitiozæ tam sinistra ominis visum est vt decerneret Rex omnesque Mandarinis, nihil esse boni ab iis expectandum, qui tantum inferrent tunc etiam mali, cum vellent bene amicis facere. Sic illi Macaui remigrarunt; de Longobardo & Castelblanco adiciere aliquid aggressi emissarij Sein, inhibiti sunt aliorum silentio; placidè itaque duo illi retinere in vrbe datam sedem vt sapienter Leo prædixerat, vnus diuini obsequij occupationibus attenti, de quibus anno proximè subsequenti, nunc de congerie reliquorum pauca legam vt minus inter se similia, sic & gratiora plusque vtilitatis allatura.

Vrbs est Nanchinensis Prouinciæ Ciancium, Suceo penè contigua, Chiutaifi Ignarij patria, illius nunquam satis memorandi ob nauatam Matthæo Riccio in re Christiana, constantem, operam? superstitem illic ab annis duodecim reliquerat filium Matthæum Chiu paternæ quidem virtutis æmulum, potissimum tamen Christianismi propangandū. Ad hoc Sciamhaio Patrem obtinuit qui breui quoque licuit (nam de Sciamhaio abesse non sinebant quibus præerat Christiani) paucos item Christo lucratus est, Matthæo ferè propinquos, aut intimos; at subsidio accurrens Alenius Apostolico vir ardens spiritu, Christianitatem illic instituit virtute, ac multitudine illustrem, & sacris intra vrbes, extraque ædibus ornatam cuius attamen labor censeri potuit abundè pensatus conuersione vnus Literati qui erat Matthæo confobrinus, & magnis deinde officiis demeritus est Christianos. Hic anno ætatis trigesimo quinto per laciniolas illas examinum seuerissimorum, & serupulosas moras, summum Doctor attigerat gradum, & quidem inter alios supremus, Colij scilicet seu Censoris. Quodque vt rarum, sic prorsus mirabile, Christianum prope, homo ethnicus iam viuebat, non dico tantum ad vitæ specimen, & iudiciorum in Magistratibus integerrimam

84.
Lusitani &
pp. Pechino
remittuntur.

85.
Misericors
ethnicus cō-
uertitur tan-
tum.